

جهانگیر ارجمند^۱ در ۱۸ بهمن ۱۳۰۱ هـ ش در تهران به دنیا آمد. او از کودکی به نقاشی، به ویژه طراحی از چهره علاقه بسیار داشت و از سن ۴۴ سالگی، بدون بهره‌مندی از آموزش رسمی و به اصطلاح بدون استاد، به مجسمه‌سازی پرداخت. مواد اولیه دست‌سازهای این استاد عبارت بوده است از اقلام ساده‌ای همچون یونولیت، پارچه و موی و پشم بز و گوسفند. همچنین ابزار و ادوات کار هم عبارت بوده است از یک تیغ ریش‌تراشی.

بدین‌سان مجسمه‌هایی پدید آمد که به مجسمه مینیاتور شهرت یافت. این پیکره‌های تولید شده از مواد و مصالح ابتدایی، به دست توانای مرحوم ارجمند، جلوه‌هایی از تاریخ، فرهنگ و سیاست ایران‌زمین را به نمایش گذاشته‌اند. جهانگیر ارجمند، مجسمه‌سازی که نگاهی مردم‌شناختی و تاریخی درون‌مایه آثار خلاقانه او را می‌ساخت، در سن ۹۱ سالگی نیز با مهارت کامل تندیس‌هایی زیبا می‌آفرید.

روش کار استاد چنین بود که ابتدا با تیغ ریش‌تراشی از

۱. به لطف شادی میرانوریان؛ دوست خانوادگی مرحوم جهانگیر ارجمند، و زینب پلاسی

جهانگیر ارجمند

(۱۳۰۱ - ۱۳۹۲)

هنرمند، مجسمه‌ساز

اقلام اهدایی: تندیس‌های مینیاتوری

(تعداد ۸۲ اثر اهدایی)

محل نگهداری اقلام اهدا شده: باغ

موزه نگارستان دانشگاه تهران

دل یونولیت حجم کلی را بیرون می‌آورد، سپس با همان تیغ به ساخت جزئیاتی مانند چشم و لب و دندان می‌پرداخت، آنگاه چهره‌ها را با سمباده‌های نرم شکل می‌داد و روی آنها را با توجه به رنگ چهره، جوراب زنانه نازک می‌چسباند و در نهایت صورت را گریم می‌کرد. همچنین پشم گوسفند و در مواردی موی انسان شکل‌دهندهٔ ابرو، مو، ریش و سیل پیکره‌ها را تشکیل می‌داد. در نهایت دوخت و دوز لباس، کفش و کلاه که همگی با دقت فراوان در انتخاب جنس و رنگ پارچه صورت می‌گرفت، زینت‌بخش این پیکره‌ها می‌شد.

استاد ارجمند مجسمه‌مینیاتورهای خود را که در پنج دستهٔ موضوعی: رجال سیاسی، شخصیت‌های هنری با تأکید بر موسیقی، مشاغل و حرفه، مکان‌ها مانند تکیه‌دولت، حسینیه جماران و مکتبخانه و تصویرپردازی با توجه به مضمون اشعاری از خیام و حافظ است، در بهمن ۱۳۹۱ به باغ نگارستان دانشگاه تهران اهدا کرد. این مجموعه، پس از مرمت و حفاظت اولیه، در ۱۸ تیرماه ۱۳۹۳ همزمان با حضور مجمع خیرین و واقفین دانشگاه تهران در باغ نگارستان در نمایشگاهی دائمی به نمایش گذاشته شد.

استاد ارجمند در سال ۱۳۹۲ در حالی چشم از جهان فروبست که باب جدیدی برای آشنایی با فرهنگ ایران را برای علاقه‌مندان، از شهروندان ایرانی گرفته تا بازدیدکنندگانی از دیگر کشورها گشود.

بسیاری از اهل خانوادهٔ مرحوم جهانگیر ارجمند هم اکنون در خارج از ایران زندگی می‌کنند، اما یادگار خانوادگی آنان در دانشگاه تهران بهانه‌ای است برای اتصال این خانوادهٔ هنرپرور با ریشه و اصل که میهن است.

درویش خان، هنرمند تارنواز

میرزاتقی خان امیرکبیر، صدر اعظم فقید، شهید
اصلاحات سیاسی عصر قاجار

دوچرخه سوار، فروشنده دوره گرد ایران در
آستانه نوسازی

تکیه دولت، فضای هنری-نمایش عمومی، عهد قاجار